

KADIN GİRİŞİMCİLİK VE KONYA İLİNDE KADIN GİRİŞİMCİLİK PROFİLİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA*

Esen ŞAHİN**

Özet

Ülkemizde ve dünyada özellikle son yıllarda büyük bir atılım içinde oldukları gözlemlenen kadınlar, çalışma hayatındaki ağırlıklarının gittikçe artan bir oranda hissettirmektedirler. Kadınların sahip oldukları yetenek ve becerilerini kullanabilme, bağımsız olma, esnek çalışma saatlerine sahip olabilmek gibi etkenlerin de etkisiyle ücret ve maaşla çalışmak yerine büyük ölçüde kişisel birikimlerini kullanarak, aileden sermaye temin ederek veya borçlanarak kendi işlerini kurmayı tercih ettikleri görülmektedir.

Bu çalışmada genel olarak Konya ilinde çeşitli sektörlerde faaliyette bulunan kadın girişimcilerin; girişimcilik özellikleri başta olmak üzere, kadın girişimcilerin genel profilinin belirlenmesi amacıyla liderlik ve motivasyon özelliklerinin ve karşılaştıkları sorunların, bu sorunların aşılmasında etkili faktörlerin incelenmesi amacıyla yapılan bir araştırmadan elde edilen bulguların istatistiksel analizi sonucu ulaşılan bulgular değerlendirilmiştir.

Araştırma sonucunda Kadın girişimcilerin iş hayatında; çalışma yaşamının kalitesine önem veren ve kalite üzerine odaklanan, yaratıcılığı, esnekliği, işletme yönetiminde insanî yaklaşımları öne çıkaran, işletmelerini yönetirken sosyal ve kültürel amaçlara finansal amaçlar kadar önem veren bir yaklaşım bütününe sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Kadın Girişimcilik

Abstract

The women which are in a great progress especially in last years both in our country and the world make people feel their importance in the business life increasingly. It is seen that women set up their own businesses by using their personal savings, obtaining capital from their family or getting into debt instead of working for wage since they want to use their skills, run their own business and work in flexible hours.

In this study, findings obtained from the statistical analysis of data from a research made for investigating the factors affecting the women's leadership and motivational characteris-

---

* Bu makale T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Üretim Yönetimi ve Pazarlama Bilim Dalında 2006 yılında kabul edilen aynı başlıklı yüksek lisans tezinin özetidir.

** Arş. Gör., Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

tics and the problems they met in order to determine their general profile in various business sectors in Konya.

According to the results of the research study, it is observed that women entrepreneurs consider the quality of working life important, focus on quality, take creativity, flexibility and humane approaches in the business administration into consideration and attach importance to the social and cultural objectives as much as financial objectives while they run their businesses.

Keywords: Entrepreneurship, Women Entrepreneurship

1. Giriş

Günümüz dünyasında yaşanan bilimsel ve teknolojik ilerlemeler, üretim sistemleriyle birlikte rekabetin dinamiklerini de köklü bir şekilde değiştirmiştir¹. Bu değişimler işletme bilimi içerisinde pek çok alana olduğu gibi girişimcilik alanına da farklı bir boyut kazandırmıştır.

Günümüzde insanların girişimci olabilmelerinin temel koşulu, risk alabilmeleri ve bu riski taşıyabilecek donanıma sahip olmalarıdır. Bir girişimcinin aldığı eğitimden başlayarak bu eğitimini kullanabilme yetisine, ailede ve toplumda kendisine tanınan olanaklara ve iş yüküne kadar her şey girişimcinin hareket noktası olmaktadır. Girişimci olmak, girişimcileri harekete geçiren özelliklerin yanında farklı özellikler taşımayı da gerektirmektedir. Bunlar kişilik yapısı, iş fırsatlarını görüp değerlendirebilme yetisi, iş kurmaya hevesli olma, azimli ve hırslı olma, yaratıcı olma, yeterli motivasyona sahip olma gibi özelliklerdir. Kişilik özellikleri içinde; başarıya gereksinimi, kontrol alanı, risk alma ve cinsiyet önemli değişkenler olarak saptanmıştır.

Girişimcilik gelişi güzel olabilecek bir eylem değil, süreç gerektiren bir eylemdir. Bu süreçler; fırsatları görme, iş planı geliştirme, gerekli kaynakları temin etme ve işi yönetme süreçleridir. Bu süreçlerin gerçekleşeceği platformda talep, hükümet, özel sektör ve siyasi etkiler rol oynamaktadır. Girişimcinin iş fırsatlarını görüp faaliyete geçebilmesi için, piyasada yeterli talebi bulması, hükümet tarafından desteklenmesi ve diğer rakipleriyle rekabet edebilecek güce sahip olması gerekmektedir. Türkiye'deki girişimciler içinde kadın girişimcilere baktığımızda daha çok endüstri alanında yoğunlaştıkları ancak hizmet sektöründe ve ticaret hayatında da faaliyet gösterdikleri ortaya çıkmaktadır.

---

¹ Zeynel Düren; **2000'li Yıllarda Yönetim**, 1. Basım, Alfa Kitabevi, İstanbul, 2000, s. 10.

Tarihsel süreç içerisinde çalışarak üreten erkeklerin yanında kadınların da emeğini kullanarak toplumların gelişmesine ve uygarlıkların yayılmasına katkıda buldukları bilinmektedir. Kadınların çalışma yaşamında yer almaları toplumsal kurumlarda yaşanan bir takım süreçlerin sonucudur². Son yıllarda özellikle dünyada 1970'lerden bu yana toplumda her alanda büyük bir atılım ve aktiflik içerisinde olan kadınlar, özellikle çalışma hayatı içerisinde ağırlıklarını gittikçe artan bir oranda hissettirmeye başlamışlardır. Kadınlar; sahip oldukları yetenek ve becerileri kullanabilme, bağımsız olabilme, esnek çalışma saatlerine sahip olabilme, toplumda sosyal rollerinde değişiklik yaparak ağırlıklarını hissettirebilme, ücret ve maaşla çalışmak yerine kendi gelirlerini kendi işlerinden elde edebilme vb. nedenlerle büyük ölçüde kişisel gayretleri ile kendi işlerini kurma yolunu tercih etmektedirler. Tüm bu gayretler geçmişte erkek egemenliğinde olarak gösterilen pek çok alanda kadınlara başarıyı vaad etmektedir.

Türkiye'de kadının çalışma yaşamında karşı karşıya bulunduğu sorunların temelinde; toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel yapısındaki bazı aksaklıklar yatmaktadır. Sosyal ve kültürel ortamda kadın rollerinin kalıplaşmış olması, eğitimlerinin yetersizliği, aile tepkileri, iş yükünün fazla oluşu, finans bulma güçlüğü, güvenilirlik sağlamak için kadınların erkeklerden daha fazla çaba gösterme gerekliliği ve kadınların kişisel özgürlüklerini kullanabilme ihtiyaçlarının artması gibi etkenler Türkiye'de kadın girişimcilerle ilgili ortaya çıkan ortak sorunların başında gelmektedir.

Bu çalışmanın amacı; doğası gereği pek çok alanda erkeklerden farklı bir bakış açısına sahip olan kadınların; gerek sosyal ilişkileri gerekse iş ve özel yaşamlarındaki dengeleyici faktörleriyle iş hayatına farklı bir renk ve başarı kattıklarını ifade etmek ve kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunları, motivasyon ve liderlik özelliklerini ortaya koyarak genel bir profillerini çizmektir.

2. Konya İlinde Kadın Girişimcilik Profiline İncelenmesine İlişkin Bir Araştırma

Çalışmanın bu bölümü, Konya ilinde çeşitli sektörlerde faaliyette bulunan kadın girişimcilerin; girişimcilik özellikleri başta olmak üzere, kadın

---

² Özden Özdemir; Çalışma Yaşamında Kadın, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eylül 1996, s. 1.

girişimcilerin genel profilinin belirlenmesi amacıyla liderlik ve motivasyon özelliklerinin ve karşılaştıkları sorunların, bu sorunların aşılmasında etkili faktörlerin incelenmesi amacıyla yapılan bir araştırmadan elde edilen bulguların istatistiksel analizi sonucu ulaşılan bulguların değerlendirilmesinden oluşmaktadır.

2.1. Araştırmanın Amacı ve Hipotezleri

Çalışmanın bu bölümünde, Konya ilinde çeşitli sektörlerde faaliyette bulunan kadın girişimcilerin; girişimcilik özellikleri başta olmak üzere, kadın girişimcilerin genel profilinin belirlenmesi amacıyla liderlik ve motivasyon özelliklerinin ve karşılaştıkları sorunların, bu sorunların aşılmasında etkili faktörlerin incelenmesi amacıyla yapılan bir araştırmadan elde edilen bulguların istatistiksel analizi sonucu ulaşılan bulgular değerlendirilmektedir.

2.1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın **temel amacı**; kadın girişimcilerin liderlik ve yöneticilik bağlamında genel profil özelliklerinin belirlenmesidir. Bununla birlikte, çalışmanın temel amacını destekleyen; “kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunların belirlenmesi”, “kadın girişimcilerin başarısını etkileyen faktörlerin belirlenmesi” ve “kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunlara çözüm önerilerinin üretilmesi” de araştırmanın diğer amaçları arasındadır.

2.1.2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın yöntemi sırasıyla; literatür incelemesi, araştırmaya dahil edilen kadın girişimcilerin belirlenmesi, araştırmanın amaç ve hipotezlerinin belirlenmesi, anket sorularının hazırlanması ve pilot çalışma yapılması, anket formlarının yeniden düzenlenmesi, araştırma kapsamında belirlenen girişimcilere gönderilmesi, cevaplanan anketlerin kodlanması, verilerin analiz edilmesi ve sonuçların yorumlanması şeklinde gerçekleştirilmiştir.

2.1.2.1. Araştırmaya Dahil Edilen Kadın Girişimcilerin Seçilmesi

Araştırmaya dahil edilen kadın girişimciler, Konya ilinde Konya Barosuna kayıtlı kadın avukatlar, Konya Eczacılar Odasına kayıtlı kadın eczacı-

lar, Konya Sanayi Odasına kayıtlı kadın girişimcileri ve Konya Ticaret Odasına kayıtlı kadın girişimcileri kapsamaktadır. Bu bağlamda; ana kütleyi temsil etme yeteneği olan ve güncel bir veri tabanları olması nedeniyle yukarıda anılan Meslek Odaları dikkate alınmıştır. Bunun sonucunda araştırmanın örnekleme, ilgili odalarda kayıtlı olan kadın girişimcilerden (627 kadın girişimci) oluşmaktadır.

Anketlerin uygulanması ve geri dönüşü sonucunda, değerlendirmeye uygun 132 anket formu elde edilmiştir. Bu % 21,1'lik bir dönüş oranıdır. Bu konuda daha önce gerçekleştirilen çalışmalar dikkate alındığında, ana kütleden seçilen örnekler üzerinde gerçekleşen geri dönüş oranının kabul edilebilir bir oran olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.1.2.2. Verilerin Kodlanması, Düzenlenmesi ve Analizi

Geri dönen anket formlarındaki cevaplar kodlanarak “SPSS (Statistical Package For Social Sciences-Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi) For Windows 13.0. Sürümü” ile analiz edilmiştir. SPSS; istatistiksel olarak işlenecek veriler için bir data giriş ve analiz programıdır. Anket ile toplanan verilerin büyük bir çoğunluğu parametrik olmayan (non-parametric) veri olduğundan mümkün olduğu sürece parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Araştırmada; veriler normal dağılım göstermemekte, varyanslar homojen değil ve nominal ve ordinal ölçüm seviyesindeki veriler olduğu için parametrik olmayan analizler yapılmıştır.

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen verilerin istatistiksel analizleri yapılarak, şekiller ve tablolar yardımıyla açıklanacaktır. Sonuçların istatistiksel bakımdan anlamlı olup olmadıkları ve varsayımların doğrulanıp doğrulanmaması da değerlendirilecektir.

2.2. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimciler Hakkında Genel Bilgiler

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin unvanlarına göre dağılımı aşağıda Tablo 2.1'de görülmektedir.

Tablo 2.1. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Unvanlarına Göre Dağılımlar

Unvan	Sayı	Yüzde
Eczacı	48	36,4
Avukat	27	20,5
Serbest Meslek	25	18,9
Sanayici	13	9,8
Şirket Yöneticisi	9	6,8
Şirket Sahibi	7	5,3
Diğer	3	2,3
Toplam	132	100,0

Tablo 2.1. incelendiğinde Konya ilinde kadın girişimcilerin meslek grupları açısından “kariyer girişimcisi” olarak adlandırılan, kendi iş kollarına ait belirli bir eğitimi aldıktan sonra kendi işletmelerini kurarak hem kariyer yapan hem de girişimcilik yolu ile amaçlarını, hedeflerini, ihtiyaç ve zorunluluklarını karşılamaya çalışan kadın girişimcilerin yüzde içerisinde etkin bir ağırlıkları olduğunu göstermektedir. Bu oranı ise serbest meslek sahibi kadınlar takip etmektedir.

Kadın girişimcilerin eğitim durumlarına göre dağılımı Tablo 2.2’de görülmektedir.

Tablo 2.2. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	Sayı	Yüzde
Üniversite mezunu	87	65,9
Lise mezunu	15	11,4
Ortaokul mezunu	13	9,8
Yüksek lisans mezunu	10	7,6
İlkokul mezunu	7	5,3
Toplam	132	100,0

Tablo 2.2.'de yer alan sonuçlar, araştırmaya katılan kadın girişimcilerin büyük bir çoğunluğunun eğitilmiş olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, araştırmaya katılan kadın girişimcilerinin ağırlığının kariyer girişimcisi olmasından kaynaklanmaktadır. Ancak kadın girişimcilerin büyük bir çoğunluğu, başarıları ve eğitimin doğru orantılı olduğu inancından hareketle eğitimlerine önem vermektedir. Eğitim seviyesi düşük olan kadınlar da bu durumu bir eksiklik olarak gördüklerini belirtmektedirler.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin medeni durumlarına göre dağılımı Tablo 2.3.'de görülmektedir.

Tablo 2.3. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı

Medeni Durumu	Sayı	Yüzde
Evli	103	78,1
Bekar	25	18,9
Dul	2	1,5
Boşanmış	2	1,5
Toplam	132	100,0

Tablo 2.3.'de yer alan oranlar incelendiğinde Konya İli'nde bekar kadın girişimci oranının düşük olması; bekar bir kadının kendi işini kurmasının ve başarı ile yürütmesinin önünde birtakım engeller olduğu fikrini uyandırmaktadır. Bu engellerden büyük bir kısmı toplumun değer yargılarından ve iş kollarının büyük bir bölümünün erkek egemenliğinde olmasından kaynaklanmaktadır. Bekar olarak kendi işini kuran kadın girişimci de kısa bir süre sonra evlenmeyi planlamaktadır. Bekar kadın girişimcilerin çoğunluğunu ise avukat ve eczacılar oluşturmaktadır. Boşanmış kadın girişimcilerin evliliklerinin bitmesinde iş yaşamlarının etkisi bulunmaktadır. Dul kadın girişimcilerden birisi eşinin ölümünden sonra işi devralmıştır, diğerinin ise dul olması ve girişimcilik olması arasında herhangi bir bağlantı bulunmamaktadır.

Tablo 2.4. Araştırmaya Katılan Evli Kadın Girişimcilerin Sahip Olduğu Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Çocuk sayısı	Sayı	Yüzde
2	31	30,1
1	25	24,3
Çocuk yok	20	19,4
3	17	16,5
4 ve sonrası	10	9,7
Toplam	103	100,0

Tablo 2.4.'te yer alan sonuçlar doğrultusunda araştırmaya katılan evli kadın girişimcilerin kariyerlerini sürdürmede çocuğun bir engel olmadığı yorumu yapılabilir.

Tablo 2.5.'te araştırmaya katılan kadın girişimcilerin girişimcilik faaliyetine başlamadan önceki faaliyetlerine ilişkin dağılımlar yer almaktadır.

Tablo 2.5. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Girişimcilik Faaliyetine Başlamadan Önceki Faaliyetlerine Göre Dağılımı

Faaliyetler	Sayı	Yüzde
Hiçbir işte çalışmıyordum	61	46,2
Aynı işi evde yapma	28	21,2
Aynı işte ücretli çalışma	12	9,1
İşçi	8	6,1
Memur	7	5,3
Serbest Meslek	7	5,3
Esnaf ve Sanatkar	4	3,0
İşveren	3	2,2
Emekli	2	1,5
Toplam	132	100,0

Tablo 2.5'te de görüldüğü gibi; Konya İlinde kadın girişimcilerin genel profilinin çizilmesi amacı ile gerçekleştirilen çalışmaya katılan kadın girişimcilerin % 46,2 gibi büyük bir oranının, yürütmekte oldukları girişimcilik faaliyetleri çalışma yaşamındaki ilk işleridir. % 21,2'lik bir kesim ise girişimcilik faaliyetine başlamadan önce aynı işi evinde yaptığını belirtmektedir. % 9,1'lik oran ise aynı işi girişimcilik faaliyetine başlamadan önce ücretli olarak yaptığını belirten kadın girişimcileri temsil etmektedir. Bu durumda halen girişimcilik faaliyetlerini yürüten araştırmaya katılan katılımcıların büyük bir bölümü yaptıkları işi bilinçli bir şekilde ve isteyerek yapmaktadır yorumu yapılabilir. Bu sonuçlar doğrultusunda; araştırmaya katılan kadın girişimcilerin % 53,8'lik bir oranının iş hayatında tecrübelere sahip olduğu söylenebilir. Bu durum, toplumda önemli rollere sahip olan kadınların, geçmişe nazaran çalışma yaşamında daha aktif yer aldıkları ve bu durumun da özellikle girişimcilik sektörü açısından önemli bir gelişme olması şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 2.6.'da araştırmaya katılan kadın girişimcilerin girişimci olma nedenlerinin önem derecesine göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 2.6. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Girişimci Olma Nedenlerinin Önem Derecesine Göre Dağılımı

Nedenler	Art. Ort.	St. Sp.
Aile ihtiyaçlarını karşılamak için	4,37	1,26
Ekonomik bağımsızlık için	4,16	1,14
Mesleğimi yapmak için	3,87	1,02
Zamanımı değerlendirmek için	3,56	1,38
İdealimi gerçekleştirmek için	3,21	1,46
Kendimi gerçekleştirmek için	2,96	1,08
Sosyal ilişkiler kurmak için	2,57	0,98
Diğer insanlara faydalı olmak için	2,45	1,22

Not: (i)n=132; (ii) ölçek 1 hiç etkili olmadı, 5 çok etkili oldu anlamındadır; (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre ($X^2=286,643$; $p<0,001$) sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.

Tablo 2.6’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerin girişimcilik faaliyetinde bulunmalarının altında yatan en önemli etkenler; ihtiyaçların karşılanması, ekonomi bağımsızlık ve mesleğini yapmak şeklinde yapılan çalışma sonucunda elde edilmiştir. Bu durum, kadın girişimcilerin girişimcilik faaliyetlerinin daha çok bir zorunluluk sonucu ortaya çıktığı şeklinde yorumlanabilir. Kadın girişimcilerin girişimcilik faaliyetlerini tercih etmelerinde yaratıcılık, yenilikçilik, kendini gerçekleştirmek vb. etkenler zayıf kalmıştır.

Tablo 2.7.’de araştırmaya katılan kadın girişimcilerin; girişimlerini gerçekleştirenken ihtiyaç duydukları sermayeleri temin etme araçlarına göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 2.7. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin İhtiyaç Duydukları Sermayeyi Temin Etme Araçlarına Göre Dağılımı

Araçlar	Sayı	Yüzde
Aile büyükleri desteği	44	33,3
Eş desteği	29	22,0
Banka kredisi kullanma	25	18,9
Çevreden borçlanma	16	12,1
Kişisel tasarruf	10	7,6
Ortak bulma	8	6,1
Toplam	132	100,0

Yukarıdaki Tablo 2.7.’nin değerlendirilmesi sonucunda; araştırmaya katılan kadın girişimcilerin işlerini kurarken büyük bir oranla “aile ve eş desteği” aldıkları görülmektedir. “Banka kredisi kullanma” ve “çevreden borçlanma” oranının ise düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum kadın girişimcilerin “risk alabilme” özelliklerinin düşük olduğu şeklinde yorumlanabilir. “Kişisel tasarruf”lardan sermaye ihtiyacının karşılanması oranının da düşük olması, işe başlamadan önce kadın girişimcilerin ekonomik durumları hakkında bilgi edinmemize yardımcı olmaktadır.

Tablo 2.8.'de araştırmaya katılan kadın girişimcilerin işlerini kurarken karşılaştıkları sorunların önem derecesine göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 2.8. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin İşlerini Kurarken Karşılaştıkları Sorunların Önem Derecesine Göre Dağılımı

Sorunlar	Art. Ort.	St. Sp.
Sermaye temini	4,28	0,98
Deneyimsizlik	4,07	1,02
Kadın olmanın getirdiği zorluklar	4,03	1,14
Pazarda tanınmamış olmak	3,89	1,12
Aile ile ilgili sorunlar	3,66	0,88
Bürokratik işlemler	3,41	0,96
Uygun yer seçimi	3,29	1,02
Kiraların yüksek olması	3,04	0,86
Uygun eleman temini	2,75	1,22
Uygun materyal temini	2,23	0,88

Not: (i)n=132; (ii) ölçek 1 hiç önemli değil, 5 çok önemli anlamındadır; (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre ($X^2=424,128$; $p<0,001$) sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.

Tablo 2.8.'de de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerin işlerini kurarken karşılaştıkları sorunların başında “sermaye temini” (4,28) gelmektedir. Bu sorunla, günümüz iş dünyasında kadın girişimcilerin olduğu kadar erkek girişimcilerin de karşılaştıkları söylenebilir. Sosyal ve kültürel yapının etkisiyle toplumun kadına yüklemiş olduğu sorumluluklar neticesinde “kadın olmanın gerektirdiği zorluklar” faktörünün, kadın girişimcilerin işlerini kurarken karşılaştıkları sorunlar içerisinde oldukça önemli olduğu görülmüştür. Yine kadın girişimcilerin işlerini kurarken karşılaştıkları sorunlar içerisinde “deneyimsizlik” etkeninin oldukça yüksek olduğu sonucuna ulaşılması, Konya İlinde girişimcilik sektöründe erkek egemenliğinin hakim olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 2.9.'da araştırmaya katılan kadın girişimcilerin faaliyetleri sırasında karşılaştıkları güçlüklerin önem derecesine göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 2.9. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Faaliyetleri Sırasında Karşılaştıkları Sorunların Önem Derecesine Göre Dağılımı

Sorunlar	Art. Ort.	St. Sp.
Deneyimsizlik	4,33	0,98
Aile ilişkileri	4,19	1,26
Borç ödemeleri	4,07	1,48
Vergi ödemeleri	3,92	1,02
Pazarın durgun oluşu	3,87	0,86
Bürokratik engeller	3,76	1,24
Müşteriler ile ilgili sorunlar	3,55	1,08
Aşırı yorgunluk	3,41	0,98
Kredi alamama	3,20	1,02
Çalışanlar ile ilgili sorunlar	3,14	1,22

Not: (i)n=132; (ii) ölçek 1 hiç önemli değil, 5 çok önemli anlamındadır; (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre ($X^2=142,866$; $p<0,001$) sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.

Tablo 2.9.'dan da görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerin faaliyetleri sırasında karşılaştıkları sorunlar önem derecesine göre sıralandığında “deneyimsizlik” (4,33) ile ilk sırada yer almaktadır. Konya İlinde araştırmaya katılan kadın girişimcilerin, yürütmekte oldukları faaliyet alanlarında deneyimsiz oldukları görülmektedir. Anket verilerinden elde edilen sonuçlar ışığında, kadın girişimcilerin yürütmekte oldukları faaliyetlerden önce herhangi bir iş kolunda çalışmamış oldukları sonucuna ulaşmakta ve bu durum da kadın girişimcilerin, girişimcilik faaliyetleri sırasında karşılaştıkları sorunların tespiti sonucunda “deneyimsizlik” faktörünün “çok önemli” çıkmasını desteklemektedir. Tablo 2.9.'da yer alan diğer sonuçlara göre “aile ilişkileri”nin kadın girişimcilerin faaliyetlerini gerçekleştirmeleri esnasında oldukça önemli bir sorun kaynağı olduğu görülmektedir. Bu durum, Konya İlinde sosyal ve kültürel değer yargıları sonucunda toplumda kadına yüklenen rol ve tutumlar çerçevesinde ortaya çıkmıştır yorumu yapılabilir. Ayrıca “borç ödemeleri”nin, kadın girişimcilerin faaliyetleri esnasında karşılaştıkları sorunlar içerisinde önem derecesinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılması, tüm faaliyet alanlarında olduğu gibi kadın girişimcilerin faaliyette bulundu-

ğu alanlarda da maddi etkenlerin önemini ortaya koymaktadır. Ayrıca bu “borç ödemeleri” ve “vergi ödemeleri” unsurlarının önem derecesinin araştırmaya katılan kadın girişimciler açısından yüksek olması, kadın girişimcilerin maddi risk unsurları karşısında tedirgin oldukları sonucuna ulaşmamızı sağlayabilir. Tablo 2.9.’da yer alan kadın girişimcilerin faaliyetleri sırasında karşılaştıkları sorunların her biri, araştırmaya katılan kadın girişimciler tarafından belirli oranlarda önemli bulunmuştur. Bu durumda, Konya İlinde kadın girişimciler faaliyetleri esnasında pek çok farklı sorunla karşılaşmaktadırlar yorumunu yapabiliriz.

Tablo 2.10.’da araştırmaya katılan kadın girişimcilere girişimci olmanın sağladığı avantajlara göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 2.10. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilere Göre Girişimci Olmanın Sağladığı Avantajlara Göre Dağılımı

Faktörler	Sayı	Yüzde
Başarma duygusu	127	96,21
Bir işle meşgul olma	118	89,39
Maddi özgürlük	105	79,55
Evin bütçesine katkıda bulunma	98	74,24
Herhangi bir avantajı yok	96	72,73
Bağımsızlık	85	64,39
Yaratıcılık	81	61,36
Kendine güven	76	57,58
Sosyal statü	62	46,97
İlgi alanı olması	49	37,12
Yaşamdan duyulan memnuniyet	43	32,58
İş-ev kadını rollerini oynamadaki kolaylık	29	21,97
Rahat yaşama standardına ulaşma	22	16,67
Başkalarına istihdam olanağı sağlayabilmek	16	12,12
Tutku ve ihtirasların gerçekleşiyor olması	11	8,33
Çok para kazanma	6	4,55

Not: Birden fazla seçenek işaretlenebildiği için toplamda % 100’ü aşmaktadır.

Yukarıdaki Tablo 2.10. incelendiğinde araştırmaya katılan kadınların girişimlik faaliyetini gerçekleştirirken ağırlıklı olarak “bir işi başarmak, bir şeyler üretmek ya da ortaya koymak ve maddi olarak herhangi birine veya bir yere bağlı olmamak, ailenin bütçesine katkıda bulunmak” noktalarında kendilerini avantajlı görmekte-dirler. Önemli bir çoğunluk ise (96), girişimci olmanın herhangi bir avantajı olmadığı görüşünü taşımaktadır. Bu durum, araştırmaya katılan kadın girişimcilerin yapmış oldukları işten dolayı kendilerini ayrıcalıklı bulmadıkları sonucuna ulaşmamıza ve kadın girişimcilerin işlerine bağlılık oranının düşük olabileceği yorumunu yapmamıza neden olmaktadır. “Yaratıcılık” (81), “kendine güven” (76), “sosyal statü” (62) açısından girişimci olmanın avantaj yarattığını düşünen kadın girişimciler ise yapmış oldukları iş sonucunda tatmin olmaktadır denilebilir. “Tutku ve ihtirasların gerçekleşiyor olması” (11) oranının düşük olması ise araştırmaya katılan kadın girişimcilerin büyük çoğunluğunun işlerini bir tutku sonucu yapmadıklarını göstermektedir. Ayrıca Konya İlinde faaliyette bulunan kadın girişimcilerden araştırmaya katılanlardan çok azı (6), yapmakta olduğu faaliyet kolunda “çok para kazanma”nın bir avantaj olduğunu belirtmektedir. Öyleyse araştırmaya katılan kadın girişimcilerin çok az bir kısmı yapmakta oldukları işlerden çok para kazanmaktadır sonucuna ulaşılabilir.

Aşağıda Tablo 2.11.’de araştırmaya katılan kadın girişimcilerin kadın olmalarının çalışanlar üzerindeki etkisinin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 2.11. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Kadın Olmalarının Çalışanlar Üzerindeki Etkisine Göre Dağılımı

Faktörler	Sayı	Yüzde
Olumlu etkiliyor	38	28,8
Olumsuz etkiliyor	64	48,5
Etkilemediğini düşünüyorum	30	22,7
Toplam	132	100,0

Tablo 2.11.’den elde edilen sonuçlara göre Konya İlinde faaliyette bulunan kadın girişimcilerin “kadın” olmalarının iş hayatlarını olumsuz etkilediği sonucuna varılmaktadır.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilere göre bir girişimcinin sahip olması gereken özelliklerin önem derecesine göre dağılımı Tablo 2.12.'de görülmektedir.

Tablo 2.12. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilere Göre Girişimcilerin Sahip Olması Gereken Özelliklerin Önem Derecesine Göre Dağılımı

Faktörler	Art. Ort.	St. Sp.
Risk üstlenebilme	4,63	1,02
Kendine güven, cesaret	4,51	1,26
Liderlik	4,38	0,98
Çalışkanlık	4,26	1,44
Eğitim	4,07	1,08
Yönetim becerisi	3,78	1,14
Deneyim	3,62	1,36
Sabır ve hoşgörü	3,49	0,98
İletişim becerisi	3,22	0,86
Dürüstlük	3,15	1,29
Hırs ve kararlılık	3,08	1,02
Duygusal zeka	2,73	1,26

Not: (i)n=132; (ii) ölçek 1 hiç önemli değil, 5 çok önemli anlamındadır; (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre ($X^2=236,127$; $p<0,001$) sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.

Tablo 2.12.'de araştırmaya katılan kadın girişimcilere göre girişimcilerin sahip olması gereken özelliklerin önem derecesine göre dağılımı sonuçları doğrultusunda "risk üstlenebilme"nin (4,63) ile çok önemli unsur olduğu görülmektedir. Başarılı bir girişimcinin taşıması gereken en önemli unsurlardan birisi olarak gösterilen "risk alabilme" özeliğinin araştırmaya katılan kadın girişimciler tarafından da fark edilmiş olduğu sonucu çalışmanın amaçları doğrultusunda anlamlıdır. "Kendine güven ve cesaret" (4,51), "li-

derlik” (4,38), “çalışkanlık” (4,26), “eğitim” (4,07) oranları ile önemli bulunmuştur. Bu durumda araştırmaya katılan kadın girişimcilerin başarılı bir girişimci olmak için taşınması gereken özellikler konusunda bilinçli oldukları sonucunu varmamızı sağlamaktadır. “Yönetim becerisi” (3,78), “deneyim” (3,62), “sabır ve hoşgörü” (3,49), “iletişim becerisi” (3,22), “dürüstlük” (3,15), “hırs ve kararlılık” (3,08) oranları ile önemli bulunmuştur. Ancak literatür taraması çalışmaları sırasında kadın girişimcileri diğerlerinden ayıran en önemli özelliğin “duygusal zeka” olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre ise Konya İlinde araştırmaya katılan kadın girişimcilerin bu etkeni diğerlerine oranla da az önemli buldukları belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin devletten beklentilerinin önem derecesine göre dağılımı Tablo 2.13.’de yer almaktadır.

Tablo 2.13. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Devletten Beklentilerinin Önem Derecesine Göre Dağılımı

Faktörler	Art. Ort.	St. Sp.
Vergi kolaylıkları getirilmesi	4,51	0,88
Rekabet koşullarının geliştirilmesi	4,38	0,95
Bürokratik işlemlerin azaltılması	4,33	0,86
Kredi olanaklarının iyileştirilmesi	4,19	1,04
Eğitim olanaklarının sağlanması	3,71	0,98
Teknik destek sağlanması	3,42	0,86

Not: (i)n=132; (ii) ölçek 1 hiç önemli değil, 5 çok önemli anlamındadır; (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre ($X^2=88,643$; $p<0,001$) sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.

Yukarıdaki Tablo 2.13.’de de görüleceği gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerin devletten beklentilerinin önem derecesine göre sıralanması sonucunda “vergi kolaylıklarının getirilmesi” (4,51) oranında çok önemli çıkmıştır. Bu sonuçtan hareketle kadın girişimcilerin vergi ödemeleri konusunda problemler yaşadıkları yorumu yapılabilir. “Rekabet koşullarının geliştirilmesi” (4,38), “bürokratik işlemlerin azaltılması” (4,33), “kredi olanaklarının iyileştirilmesi” (4,19) oranlarıyla kadın girişimcilerin devletten bek-

lentileri önem derecesine göre yüksek önemde çıkmıştır. Ancak bu sıralanan özelliklerin her biri genel olarak ülkemizdeki girişimcilerin devletten beklentileri arasında gösterilmektedir. Bu noktadan hareketle ülkemiz de ve Konya İlinde girişicilik profilinin hedeflenen seviyelere ulaşabilmesi için devletin bu alanda yeni ve acil düzenlemelere gitmesi gerektiği söylenebilir. Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin “eğitim olanaklarının sağlanması” (3,71) ve “teknik destek” (3,42) alanlarını da devletten beklentileri içerisinde önemli birer unsur gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Böylece Konya İlinde araştırmaya katılan kadın girişimcilerin pek çoğunun faaliyet kolları açısından yeterli eğitime sahip olmadıkları ve teknik desteğe ihtiyaçları olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin geleceğe ilişkin planlarının önem derecesine göre dağılımı Tablo 2.14.’de yer almaktadır.

Tablo 2.14. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Geleceğe İlişkin Planlarının Önem Derecesine Göre Dağılımı

Faktörler	Art. Ort.	St. Sp.
Büyüme	4,81	1,22
Kârlılığı artırma	4,63	1,18
Ürün ve hizmet sayısını artırma	4,15	1,26
Kurumsallaşma	3,61	1,08
Kaliteyi iyileştirme	3,24	1,14
Mevcut durumu devam ettirme	2,63	1,28
Farklı sektörlere girme	2,12	0,98

Not: (i)n=132; (ii) ölçek 1 hiç önemli değil, 5 çok önemli anlamındadır; (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre ($X^2=112,068$; $p<0,001$) sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin geleceğe ilişkin planlarının önem derecesine göre dağılımı tablosu sonuçlarına göre kadın girişimciler “büyüme” (4,81) olgusunu gelecek planları içerisinde çok önemli bulmaktadırlar. Buradan kadın girişimcilerin faaliyetlerini kısa vadeli planlar doğrultusunda değil, uzun vadeli hedefler ve planlar doğrultusunda yapmaktadır.

lar sonucuna ulaşılabilir. Faaliyette buldukları alanlarda kadın girişimciler başarıyı hedeflemektedirler. Diğer sonuçlar da incelendiğinde araştırmaya katılan kadın girişimcilerin büyük bir çoğunluğunun gelecekte öncelikle büyümeyi, kârlılıklarını artırmayı, ürün ve hizmetlerinde çeşitliliği ve kaliteyi artırmayı planladıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin iş ve aile yaşamlarına ilişkin çeşitli sorulara vermiş olduğu cevaplara göre dağılımı Tablo 2.15’de yer almaktadır.

Tablo 2.15. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin İş ve Aile Yaşamlarına İlişkin Düşüncelere Göre Dağılımı

Düşünceler	Sayı	Yüzde
Girişimci olmak kadınlık rolünüzü olumsuz yönde etkiledi mi?		
Hayır	73	55,3
Evet	59	44,7
Kendinize yeterli zaman ayırabiliyor musunuz?		
Hayır	88	66,7
Evet	44	33,3
İş ve aile yaşamınızdan kaynaklanan stres yaşıyor musunuz?		
Evet	106	80,3
Hayır	26	19,7
Toplam	132	100,0

Tablo 2.15.’den elde edilen sonuçlardan hareketle, araştırmaya katılan kadın girişimcilerin, girişimcilik rolleri ile sosyal hayatta sahip oldukları diğer rollerinin bir arada başarı ile yürütülebildiği sonucuna ulaşılmaktadır. Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin önemli bir kısmı da girişimcilik alanında çalışmalarını sonucunda kadınlık rollerini aksattıklarını düşünmektedir. Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin iş hayatlarındaki faaliyetlerinin, zamanlarının büyük bir kısmını işgal ettiği ve iş hayatında başarı için özel

hayatlarından fedakarlık yaptıkları yorumunu yapmamız mümkündür. Ancak yine önemli bir çoğunlukta (% 33,3) kendilerine zaman ayırabildiklerini belirterek iş hayatı ve özel hayat arasında denge kurabildikleri yorumunu yapmamızı sağlamıştır. Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin % 80,3'ü iş ve aile yaşamından kaynaklanan stres yaşadıklarını belirterek, kadın girişimciliğin stresli bir çalışma ve aile yaşamına neden olabileceği sonucuna ulaşmamıza neden olmuştur.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin karşılaştıkları güçlükler göre dağılımı Tablo 2.16.'da yer almaktadır.

Tablo 2.16. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcileri Karşılaştığı Güçlükler Göre Dağılımı

Düşünceler	Sayı	Yüzde
Ekonomik sorunlar	61	46,3
İşten kaynaklanan güçlükler	42	31,8
Çevrenin sosyal baskısı	17	12,9
Fiziksel yorgunluk ve yıpranma	6	4,5
Zaman yönetimindeki sorunlar	4	3,0
Çocuk bakımı	2	1,5
Toplam	132	100,0

Yukarıdaki Tablo 2.16.'dan elde edilen veriler doğrultusunda Konya İlinde kadın girişimcilerin daha çok ekonomik sorunlar yaşadıkları söylenebilir. Bu durum ise Türkiye'de genel olarak girişimcilerin karşılaştıkları sorunlar içerisinde ilk sıralarda yer almaktadır. Kadın girişimcilerin büyük bir bölümü; işten kaynaklanan güçlüklerle karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Bu durumda ise daha önceki analizlerde de ifade edildiği gibi kadın girişimcilerin yapmış oldukları işlerde deneyimsiz olmalarından ve faaliyette buldukları iş kollarının yoğun olarak erkeklerin egemenliğinde olmasından kaynaklanan güçlükler yaşanmaktadır yorumu yapılabilir. Araştırmaya katılan kadın girişimciler içerisinde tabloda yer alan “fiziksel yorgunluk ve yıpranma”, “zaman yönetimindeki sorunlar” ve “çocuk bakımı” gibi faktörlerin karşılaştıkları güçlükler arasında olduğu ancak diğerlerine oranla daha düşük paylara sahip oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin duygusal yönlerinin girişimciliklerine etkisine göre dağılımı Tablo 2.17.'de yer almaktadır.

Tablo 2.17. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Duygusal Yönlerinin İş Hayatları Üzerindeki Etkisine Göre Dağılımı

Düşünceler	Sayı	Yüzde
Evet	118	89,4
Hayır	14	10,6
Toplam	132	100,0

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin duygusal yönlerinin girişimciliklerine etkisine göre dağılımı tablosu incelendiğinde; araştırmaya katılan kadın girişimcilerin büyük çoğunluğunun kadın olmanın gerektirdiği bir takım duygusal etkenleri iş hayatından uzak tutamadıkları yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin genel profil özellikleri ile ilgili hipotezlere ilişkin testler ve sonuçları aşağıda Tablo 2.18.'de görüldüğü gibidir. Hipotezleri test etmek amacıyla "**tek örnek t-testi**" kullanılmış olup, $\alpha=0,05$ 'dir.

Tablo 2.18. Kadın Girişimcilerin Genel Profil Özellikleri İle İlgili Hipotezlerin Test Sonuçları

	Hipotezler	Ort.	Std. Sap.	t	p	Kabul/Red
H1	Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin girişimciliğe başlamalarında ekonomik bağımsızlık elde etme önemli bir nedendir.	4,16	1,14	26,126	<,001	Kabul
H2	Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin işlerini kurarken karşılaştıkları sorunlardan sermaye temini önemli bir nedendir.	4,28	0,98	38,282	<,001	Kabul
H3	Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin faaliyetleri sırasındaki karşılaştıkları güçlükler arasında deneyimsizlik önemli bir nedendir.	4,33	0,98	16,648	<,001	Kabul

H4	Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin faaliyetleri sırasındaki karşılaştıkları güçlükler arasında borç ödemeleri önemli bir nedendir.	4,07	1,48	27,621	<,001	Kabul
H5	Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin geleceğe ilişkin planlarında büyüme önemli bir amaçtır.	4,81	1,22	36,120	<,001	Kabul

Tablo 2.18’den elde edilen sonuçlara göre, çalışmanın başında uygulama amaçları çerçevesinde uygulamayla ilgili geliştirilen hipotezlerin tamamının doğrulandığı görülmüştür. Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin girişimciliğe başlamalarında ekonomik bağımsızlık elde etme, kadın girişimcilerin işlerini kurarken karşılaştıkları sorunlardan sermaye temini, kadın girişimcilerin faaliyetleri sırasındaki karşılaştıkları güçlükler arasında deneyimsizlik önemli bir neden olmaktadır. Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin faaliyetleri sırasındaki karşılaştıkları güçlükler arasında borç ödemeleri önemli bir nedendir ve geleceğe ilişkin planlarında büyüme önemli bir amaçtır.

3. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada genel olarak Konya ilinde çeşitli sektörlerde faaliyette bulunan kadın girişimcilerin; girişimcilik özellikleri başta olmak üzere, kadın girişimcilerin genel profilinin belirlenmesi amacıyla liderlik ve motivasyon özelliklerinin ve karşılaştıkları sorunların, bu sorunların aşılmasında etkili faktörlerin incelenmesi amacıyla yapılan bir araştırmadan elde edilen bulguların istatistiksel analizi sonucu ulaşılan bulgular değerlendirilmiştir.

Konya ilinde kadın girişimci profili içersinde; meslek grupları açısından “kariyer girişimcisi” olarak adlandırılan, kendi iş kollarına ait belirli bir eğitimi aldıktan sonra kendi işletmelerini kurarak hem kariyer yapan hem de girişimcilik yolu ile amaçlarını, hedeflerini, ihtiyaç ve zorunluluklarını karşılamaya çalışan kadın girişimcilerin etkin bir ağırlıkları olduğu yapılan araştırmanın sonuçlarındandır. İşletme sahibi, şirket yöneticisi, sanayici ve serbest meslek icra eden kadın girişimcilerin genel olarak oranının az olmasının altında yatan etkenler ise; kadın girişimcilerin risk almak ve sorumluluk yüklenmek konularında yaşadıkları sıkıntılardır. Bunun dışında genel olarak kadın girişimcilerin, kendi işlerini kurma esnasında bir takım kaygılara sahip oldukları, sermaye konusunda sıkıntı yaşadıkları ve toplumun kendilerine

yüklemiş olduğu roller ile kadın girişimciliğin gerektirdiği roller arasında çatışma yaşadıkları sonuçlarına ulaşmıştır.

Konya İlinde gerçekleştirilen ve kadın girişimcilerin genel bir profilinin çizilmesi amacıyla dayanan bu çalışma sonucunda; kadın girişimcilerin çalışma yaşamında karşı karşıya bulunduğu sorunların temelinde, toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel yapısındaki bazı aksaklıkların yattığı sonucuna ulaşılmıştır. Toplumların yarısını oluşturan kadınların, toplumun diğer yarısını oluşturan erkeklerle sağlıklı bir bütünlük teşkil etme yönünde gösterdikleri gelişme gösterebilmeleri için çeşitli ve acil önlemler alınması gerekmektedir.

Günümüzde gelişen teknoloji ve endüstrileşme ile birlikte her geçen gün çalışma hayatına katılan kadın sayısında artış yaşanmaktadır. Ülkemizde halen kadınların iş sahibi olmalarını engelleyen birçok sorun halledilmeyi beklemektedir. Türkiye’de kadının çalışma yaşamında karşı karşıya bulunduğu sorunların temelinde; toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel yapısındaki bazı aksaklıklar yatmaktadır. Bu aksaklıkların çözülmesiyle kadınlar çalışma hayatına daha çabuk ve aktif bir biçimde girebileceklerdir.

Kadın girişimcilerin sermaye teminine, kredi olanaklarına, yönetsel ve teknik anlamda eğitimlerine, kişisel gelişimlerini sağlayacak sosyal ve kültürel faaliyetlerin gelişimine, bürokratik engellerin baskısının azaltılmasına vb. konularda gelişimlerini kısıtlayan faktörleri azaltıcı yönde verilecek desteklerle, toplumlarda kadın girişimcilik olgusunun başarı ile hak ettiği yerlere gelmesi sağlanabilecektir.

Kadınların kendi işlerini kurması ve geliştirmesi önündeki engellerin kaldırılması ve kadın işletme sahipleri için eşit bir oyun alanı yaratılması güçlü bir girişimcilik sektörü açısından hayati önem taşımaktadır ve ulusal büyüme stratejilerinde de büyük bir rol oynamaktadır. Kadın işletme sahipleri girişimcilik faaliyetlerinde yeni alanlar yaratmakta ve yeni, bilgiye dayalı ekonominin önemli oyuncularını olma potansiyelini taşımaktadırlar.

Sonuç olarak kadınlar, farklı iş kollarında daha fazla rol alarak ve girişimci yönlerini geliştirerek toplumlarda bölgesel ekonomik farklılıkların giderilmesine katkıda bulunabileceklerdir.

Kadın girişimciliğinin ülkelerin ekonomik ve sosyal kalkınmasında önemi büyüktür. Kadın girişimcilere iş hayatında çeşitli fırsatlar tanınır ve girişimcilikte önlerindeki engeller kaldırılırsa, hem kendileri hem de istihdam ettikleri kişiler için iş yaratacaklardır. Ayrıca iş gücüne katılım; kadınlara

rın toplumdaki konumunu güçlendirerek toplumların gelişmişlik düzeyini etkiler ve gelir dağılımındaki adaletsizliği önler. Bu açıdan kadın girişimciliği artırmak yönünde gerek ilgili devlet kurumlarına gerek sivil toplum kuruluşlarına büyük görevler düşmektedir. Ayrıca yürütülecek çalışmalara yön vermek ve kadın girişimciler yetiştirmek açısından üniversitelerin ve akademisyenlerin de katkıları gerekmektedir. Kadınların kendi becerilerini ve potansiyellerini insanlık adına harekete geçirebildikleri bir dünya, hem kadınlar hem erkekler için çok daha demokratik ve daha özgür bir dünya olacaktır.

Kaynakça

Düren Zeynel; *2000'li Yıllarda Yönetim*, 1. Basım, Alfa Kitabevi, İstanbul, 2000.

Özdemir Özden; "Çalışma Yaşamında Kadın", *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996.